

עדכוני חקיקה רגולציה ופסיקה

גורניצקי

ספטמבר-אוקטובר 2024

חברות וחברים יקרים,

הניוזלטר כולל עדכוני חקיקה, רגולציה ופסיקה
שונים בתחום המימון והבנקאות, עבור החודשים
ספטמבר-אוקטובר 2024.

נמשיך להתפלל לחזרתם לשלום של החטופים,
להצלחת חיילינו האהובים ולמען עם ישראל!

עו"ד אלי אליה, ראש תחום מימון ובנקאות

וצוות הידעון המשפטי*

עדכוני חקיקה

1. חוק החברות (תיקון מס' 37), התשפ"ד-2024 (מיום 15.09.2024)

נבקש להביא לידיעתכם כי ביום 15 בספטמבר 2024 פורסם ברשומות תיקון מס' 37 לחוק החברות, התשנ"ט-1999 ("התיקון" ו-"חוק החברות", בהתאמה). התיקון מכיל, בין היתר, הוראה המסמיכה את רשם החברות למחוק חברות ממרשמי הרשם, בהתקיים מס' תנאים מצטברים, תוך הסדרתם של סמכות הרשם, הליך המחיקה והליך ביטול המחיקה.

להלן יובאו עיקרי התיקון

- **תנאים למחיקת חברה ממרשם החברות:** רשם החברות יהיה רשאי למחוק חברה ממרשמיו אם מתקיימים כל אלה: (1) החברה אינה מנהלת עסקים או פעילות; (2) אין לחברה נכסים וחובות; (3) החברה רשומה במשך שנה כחברה מפרה; (4) החברה לא שילמה אגרה במשך שלוש שנים; (5) נתוני החברה אינם כלולים במאגר הנתונים של רשות המיסים בישראל או שתיק החברה ברשות סגור.
- **סמכות הרשם לדרוש מידע לצורך המחיקה:** לצורך מחיקת חברה כאמור, ניתנה לרשם סמכות לדרוש מידע מהחברה לטובת בחינת קיום התנאים האמורים לעיל וכן סמכות לדרוש מידע כאמור גם מתאגיד בנקאי, מגופים ציבוריים ומרשויות.
- **הודעה והתנגדות לפני מחיקה:** לפי התיקון, אם מתקיימים תנאים (3)-(5) לעיל ויש לרשם יסוד סביר שמתקיימים גם תנאים (1)-(2) לעיל, אזי בסמכות הרשם לפרסם הודעה באתר האינטרנט של משרד המשפטים על כוונתו למחוק חברה ממרשמיו, ועליו לעדכן את החברה שפורסמה הודעה כזו. אם פורסמה הודעה כאמור, כל מי שעלול להיפגע מהמחיקה רשאי להגיש התנגדות תוך 90 ימים ממועד הפרסום.
- **נפקות המחיקה:** נקבע בתיקון כי אין במחיקת החברה כאמור כדי לגרוע מאפשרותה לביצוע פירוק מרצון או לגרוע מסמכות ביהמ"ש לפרק אותה. כמו כן, נקבע שאין בכך כדי לגרוע מחובת האמונים וחובת הזהירות של בעל מניות או נושא משרה בחברה. בנוסף, נקבע כי סמכות הרשם לסרב לרשום חברה שבעל מניות בה הוא בעל שליטה בחברה מפרה – ימשיכו לחול גם לאחר מחיקת החברה, אלא אם כן החברה תחוסל בהליך של פירוק.

- **ביטול מחיקה ע"י רשם החברות:** הרשם רשאי לבטל את המחיקה, תוך שנה ממועד מחיקת החברה, כל עוד החברה טרם חוסלה לאחר פירוק, ואם מצא שבמועד המחיקה לא התקיימו לגבי החברה התנאים המצטברים כאמור לעיל. כמו כן, הרשם רשאי לבטל מחיקה (כל עוד החברה טרם חוסלה לאחר פירוק), לפי בקשה של אדם מעוניין בדבר שנפגע מהמחיקה ובלבד שהבקשה הוגשה תוך שנה מיום המחיקה.

- **ביטול מחיקה ע"י ביהמ"ש:** ביהמ"ש רשאי, לבקשת רשם החברות או כל אדם המעוניין שנפגע מהמחיקה, להורות בצו על ביטול המחיקה, החזרת החברה לمرשמי הרשם ולתת כל הוראה שימצא לנכון כדי להעמיד את החברה וכל אדם אחר במצב קרוב ככל האפשר למצב שהיה בו אילו לא נמחקה החברה מלכתחילה, בהתקיים התנאים הבאים: (1) הבקשה הוגשה בתום שנה ממועד המחיקה ועד 20 שנה ממועד כאמור; (2) החברה לא חוסלה לאחר פירוק; (3) במועד המחיקה לא התקיימו התנאים למחיקת החברה.

נציין, כי לצד השינוי בעניין הסמכות למחיקת חברה וללא קשר אליה, במסגרת התיקון, תוקן גם סעיף 342לג(1) לחוק החברות שעניינו הגשת תביעות חוב ביחס לחברה שהינה בהליכי פירוק מרצון. בתיקון נקבע כי המועד האחרון להגשת תביעות החוב יהיה בתוך **90 ימים** ממועד פרסום ההודעה לציבור (במקום בתוך שישה חודשים) בדבר פירוקה מרצון. תיקון כאמור ייכנס לתוקף החל מיום **1 בינואר 2025**.

תיקון תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), התשפ"ד-2024 (מיום 19.09.2024)

נבקש להביא לידיעתכם כי ביום 19 בספטמבר 2024 פורסם ברשומות תיקון תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), התשע"ב-2012 ("התקנות"), במסגרתן נוספו מגבלות על השקעות מצד חברה מנהלת בצדדים קשורים שונים ועסקאות עמם ועל שליטה והחזקה באמצעי שליטה באמצעות חברה מנהלת.

להלן יובאו עיקרי התיקון

- **חברה מנהלת לא תשקיע בצד קשור ולא תעשה עמו עסקה, אלא בהתקיים מספר תנאים מצטברים:** (א) סך כל ההשקעות בצדדים קשורים לא יעלה על 10% מההון העצמי הנדרש של החברה המנהלת; (ב) התקבל אישור מראש ובכתב של ועדת הביקורת של החברה המנהלת ככל שמדובר בהשקעה או עסקה בנכסים לא סחירים או בניירות ערך סחירים מחוץ לבורסה, בורסת חוץ או שוק מוסדר; (ג) אם מדובר בהשקעה שהיא הלוואה – ההלוואה שנתנה החברה המנהלת לצד הקשור לא תובטח בניירות ערך שהנפיקה החברה המנהלת או התאגיד השולט בה או מי שנמצא בשליטתם; (ד) ההשקעה או העסקה תדווח למליאת הדירקטוריון בישיבה הראשונה לאחר ביצועה.
- לעניין זה, לפי התקנות, "**צדדים קשורים**" הינם כל אחד מאלה (יצוין כי על פי נוסח התקנות, הגדרה זו הינה "לעניין פרק ג' ", בעוד שההסדר הקבוע לגבי חברה מנהלת מצוי בפרק ד' לתקנות):

(א) צדדים שאחד מהם –

- (1) מחזיק ב-20 אחוזים או יותר מסוג מסוים של אמצעי שליטה באחר, למעט החזקת אמצעי שליטה על ידי משקיע מוסדי בתאגיד אחר לפי הוראות תקנה 12;
- (2) רשאי למנות, במישרין או בעקיפין, את המנהל הכללי של האחר;
- (3) מכהן כדירקטור או כמנהל כללי באחר, למעט מי שמונה מכוח האחזקות של המשקיע מוסדי באחר;
- (ב) צדדים כאמור בפסקת משנה (א) ותאגיד נוסף שאחד מהם מחזיק ב-20 אחוזים או יותר מסוג מסוים של אמצעי השליטה בו;
- (ג) גופים מוסדיים המהווים קבוצת משקיעים;
- (ד) אדם המנהל את השקעות המשקיע המוסדי בניהול חיצוני, ביחס לכספים שהוא מנהל בעבור המשקיע המוסדי (להלן – מנהל השקעות);
- (ה) אדם השולט או מחזיק בעשרים אחוזים או יותר מסוג מסוים של אמצעי שליטה במנהל השקעות;
- (ו) מי שנשלט בידי אחד מן המנויים בפסקאות משנה (ד) או (ה)

- על אף האמור לעיל, חברה מנהלת **לא** תשקיע באדם השולט בה, באדם המחזיק למעלה מ-20% מאמצעי השליטה בה או בבן זוגו של אדם כאמור ולא תעשה עימם עסקה.

- **חברה מנהלת לא תשלוט ולא תחזיק ביותר מ-20% מסוג מסוים של אמצעי שליטה, אלא בתאגיד שהוא:** (1) חברה מנהלת; (2) תאגיד שעיסוקו העיקרי הוא החזקת נכסי מקרקעין וניהולם; (3) סוכן תאגיד; (4) באישור מראש של הממונה - תאגיד שהוא סוכן תאגיד או תאגיד שעיסוקו היחיד הוא ניהול השקעות או העמדת אשראי לחברה המנהלת ולגופים מוסדיים אחרים שבשליטת החברה המנהלת או בשליטת מי ששולט בחברה המנהלת; (5) באישור מראש של הממונה - תאגיד מסוג אחר שעיסוקו העיקרי קשור בפעילותה השוטפת של החברה.

עדכוני רגולציה

1. המפקח על הבנקים פרסם טיוטה להערות הציבור בנושא דו"ח הביניים של הצוות לבחינת מתווה למתן רישיון בנק לגופים חוץ-בנקאיים (מיום 09.10.2024)

ביום 09 אוקטובר 2024 הודיע המפקח על הבנקים על פרסום טיוטה להערות הציבור (עד יום 14.11.2024) בנושא דו"ח הביניים של הצוות (בראשותו של המפקח על הבנקים) לבחינת מתווה למתן רישיון בנק לגופים חוץ-בנקאיים.

ההמלצה המרכזית של הצוות היא קביעת חובת קבלת רישיון בנק עבור גופים העוסקים בגיוס פיקדונות ומתן אשראי. כלומר, לדעת הצוות, גופים חוץ-בנקאיים המבקשים לגייס פיקדונות ולהעמיד מתוכם אשראי, צריכים להיחשב כבנקים ולפיכך נדרשים לקבל רישיון בנקאי ולהיות מפוקחים על ידי הפיקוח על הבנקים. הצוות נימק את המלצתו בכך שגיוס פיקדונות והעמדת אשראי עלולים ליצור סיכונים משמעותיים למערכת הפיננסים ולסכן את כספי הציבור בקורות אירוע משברי, ולכן עליהם להיות מפוקחים תחת מסגרת פיקוחית מתאימה בהתאם לסטנדרטים בינלאומיים בנושא.

להלן יתר עיקרי המלצות הצוות

- **מדיניות פיקוח ואסדרה פרופורציונליים** – גיבוש מדיניות אסדרה ופיקוח פרופורציונלית על בנקים בהתאם לגודל ולמורכבות שלהם לצורך קביעת אסדרה בתחומי הציבות, הממשל התאגידי וניהול הסיכונים, בהתאם לדרגות פיקוח חדשות שייקבעו: (1) "**בנק בדרגת פיקוח 1**": יוגדר לפי היקף הנכסים (**עד** 50 מיליארד, כ-2% מסך המערכת הבנקאית) ולפי מורכבות (קביעת רשימה של פעילויות מורכבות שבנק בדרגה זו **לא** יוכל לבצע) ("**בנק קטן**"); (2) "**בנק בדרגת פיקוח 2**": יוגדר כבנק שלא עונה על שני הקריטריונים לעיל, קרי בעיקר בנקים המנהלים נכסים בהיקף גבוה מ-50 מיליארד ש"ח. ; (3) בעתיד ייתכן שתיקבענה דרגות פיקוח נוספות.
- **פטור מהחובה למתן שירותים ומוצרים (פריקת שירותים)** – תיקון סעיף 2 לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981 ("**חוק הבנקאות (שירות ללקוח)**"), כך שלא יחול על בנק בעל היקף פעילות קטן ולא יחייב בנק שכזה להציע את מלוא השירותים המחויבים מכוחו.
- **פטור זמני ממתן שירותים ללקוחות ופעילויות עתירי סיכון** – מתן סמכות למפקח על הבנקים, בחקיקה, לפטור באופן זמני בנק קטן וגוף שיקבל רישיון בנק, ממתן שירותים ללקוחות ופעילויות עתירי סיכון, כדי לאפשר לבנק בתקופה שאחרי קבלת הרישיון להיערך לצורך עמידה בדרישות רגולטוריות מורכבות.
- **הרחבת רשימת העיסוקים המותרים** – עדכון רשימת העיסוקים המותרים לבנקים, בהתאם להתפתחויות טכנולוגיות ופיננסיות ומתן סמכות למפקח על הבנקים לקבוע את רשימת העיסוקים המותרים לבנק קטן מעבר לעיסוקים המותרים כיום לבנק.

- **שליטה במקביל בבנק קטן ובגוף מוסדי** – חברות החזקות השולטות בגופים מוסדיים יוכלו במקביל לשלוט בבנק קטן, ולא יידרשו למכור אותו עם חציית הסף של הבנק הקטן, בהנחה שהגידול בפעילותו הוא אורגני ולא נובע מרכישות נוספות.
- **פיקוח על חברות החזקה** – מתן סמכות לרגולטורים פיננסיים לפקח על חברות החזקה ששולטות בגופים שמפוקחים על ידי הרגולטורים.
- **היתר החזקה בבנק קטן יידרש רק בהחזקה מעל 10% מכל סוג של אמצעי השליטה** – המחזיק באמצעי שליטה בבנק קטן, יידרש להיתר החזקה רק אם יחזיק בו מעל 10% מכל סוג של אמצעי השליטה, כל עוד ישנו בעל שליטה בבנק והבנק לא הונפק לציבור.
- **חוק הגבלת שכר בכירים** – חוק הגבלת שכר בכירים, שככלל אינו חל על גוף חוץ-בנקאי, ימשיך לא לחול עליו גם לתקופה של 5 שנים מיום קבלת רישיון בנק.
- **התאמות נוספות כדי לאפשר לבנק קטן לפעול במודל עסקי גמיש** – (1) החרגת בנק קטן מחובות הקבועות לעניין עמידה בתעריפון מכוח סעיף 9ט לחוק הבנקאות (שירות ללקוח); (2) פטור גורף לבנק קטן מחובות הניוד בין בנקים ובנקאות; (3) תיקון צו איסור הלבנת הון לתאגידים בנקאיים, כך שבנק יוכל להסתמך על מסמכי "הכר את הלקוח" (KYC) שבוצע על ידי בנק אחר וקידום שיתוף במידע זה על ידי הפיקוח על הבנקים כדי לאפשר מעבר יעיל יותר של לקוחות; (4) פרסום מסמך הבהרות בנוגע להוראות הצרכניות החלות על בנק קטן הפועל ללא סניפים ומתן הקלות בהוראות צרכניות בהתאם לכך.

המפקח על הבנקים מאריך ומוסיף הקלות נוכח מלחמת "חרבות ברזל" בעניין מגבלת חבות ענפית הקבועה בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 315, במטרה לתמוך בצרכי האשראי של המשק (מיום 29.10.2024)

ביום 29 אוקטובר 2024 הודיע אגף מדיניות והסדרה של המפקח על הבנקים בבנק ישראל על הארכת הקלה זמנית קיימת לענף בינוי ונדל"ן, וכן הודיע על הקלה נוספת, לתקופה קצובה, על שיעור המגבלה לענף שירותים פיננסיים ושירותי ביטוח, תוך הבחנה בין פעילות בישראל לבין פעילות בחו"ל.

ההקלות יבואו לידי ביטוי באופן הבא

- **ענף שירותים פיננסיים ושירותי ביטוח** – ניתנה הקלה זמנית בשיעור מגבלת הענף הקבועה בהוראת נוהל בנקאי תקין 315 "מגבלת חברת ענפית" (אשר מגבילה את סך החבויות של ענף מסוים לתאגיד בנקאי עד שיעור של 20% מסך כל חבויות הציבור לתאגיד בנקאי). כהוראת שעה עד ליום 31 דצמבר 2027, נקבע כי המגבלה תיבחן בנפרד ביחס לפעילות בישראל ולפעילות בחו"ל, כאשר המגבלה המצרפית (ישראל וחו"ל יחד) לא תעלה על 25%.
- **ענף בינוי ונדל"ן** – ההקלה שניתנה בתקופת הקורונה (הנוגעת לתקרת החשיפה לענף בינוי ונדל"ן) הוארכה בשנתיים נוספות, עד ליום 31.12.2027, וזאת על רקע חוסר הוודאות הקיים לאור המלחמה וכדי להמשיך לתמוך בצרכי האשראי של המשק.
- בהתאם להקלה האמורה - עד תום 24 חודשים מיום 31 בדצמבר 2027 חבות ענף בינוי ונדל"ן תוגבל לשיעורים הבאים ובלבד ששיעור החבות לא יעלה על השיעור שחל ביום 31 בדצמבר 2027 או על השיעור המקורי הקבוע בהוראה, **הגבוה** מביניהם:
 - סך חבויות "בינוי נדל"ן ותעשייה ומסחר של מוצרי בנייה" (**בניכוי** חבויות למימון פרויקטים בשותפות המגזר הציבורי עם המגדר הפרטי) – לא יעלה על 22% מסך כל חבויות הציבור לתאגיד הבנקאי (במקום 20% במקור);
 - סך חבויות "בינוי נדל"ן ותעשייה ומסחר של מוצרי בנייה" (**ללא ניכוי** חבויות למימון פרויקטים בשותפות המגזר הציבורי עם המגדר הפרטי) – לא יעלה על 26% מסך כל חבויות הציבור לתאגיד הבנקאי (במקום 24% במקור).

צו פסיקת ריבית והצמדה (דחיית יום התחילה של חוק פסיקת ריבית והצמדה (תיקון מס' 9), התשפ"ד-2023), התשפ"ד-2024 (מיום 26.09.2024)

נבקש להביא לידיעתכם כי ביום 26 בספטמבר 2024 פורסם ברשומות כי מועד הכניסה לתוקף של תיקון מס' 9 לחוק פסיקת ריבית והצמדה ([שאושר ביום 19 בנובמבר 2023](#)) נדחה ליום 1 בינואר 2025. עניינו של תיקון זה הינו, בין היתר, הסדרת אופן חישוב ריבית הבסיס, ביטול ריבית מטבע החוץ והסדרת מנגנון "דמי פיגורים". ניתן לקרוא בהרחבה על אודות תיקון זה [בגיליון נובמבר 2023](#).

עדכוני פסיקה

1. ע"א 172/24 ע"ד ליאור מזור בתפקידו כנאמן לנכסי החייב נ' עזרא דואק (בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים אזרחיים, לפני כבוד השופטים עמית, ברק-ארז ומינץ)

השורה התחתונה: חיוב עתידי-מותנה, שמקורו לפני מעשה פשיטת הרגל אך תחולתו לאחריו, נכנס לגדרו של "חוב בר תביעה" לפי סעיף 71(א) לפקודה, ועל כן ניתן להיפרע ממנו רק במסגרת הליכי פשיטת רגל.

- המערערת, חברת נדל"ן, התקשרה בהסכמים לביצוע פרויקט פינוי בינוי עם חברה בבעלות יחיד של החייב ("החברה"). במסגרת ההסכמים כאמור ובעבור השקעת המערערת בפרויקט, סוכם כי יוקצו למערערת 65% ממניות החברה, וככל שהתב"ע המתוכננת לא תאושר, יוקצו למערערת 5% נוספים מסך כל מניות החברה (סה"כ 70%). ההסכמים האמורים נחתמו ביום 27.7.2016 וביום 27.4.2017 והוקצו למערערת 65% ממניות החברה כאמור.
- ביום 2.8.2017 אושרה בהחלטת ביהמ"ש המחוזי התראת פשיטת רגל נגד החייב, וביום 21.1.2018 ניתן צו כינוס בעניינו של החייב.
- ביום 28.12.2017 וביום 22.11.2018 העביר החייב למערערת את יתרת מניותיו בחברה, כך שהמערערת הפכה למחזיקה ב-100% ממניות החברה.
- ביום 6.2.2019 הוכרז החייב פושט רגל, ובאותו יום הגיש הנאמן בקשה לביהמ"ש המחוזי בה טען, בין היתר, לביטול ההעברות הנוספות למערערת שכן מדובר בהענקה בטלה שנעשתה פחות משנתיים לפני מעשה פשיטת הרגל, לפי סעיף 96(א) לפקודת פשיטת הרגל [נוסח חדש], התש"ס-1980 ("הפקודה").
- ביהמ"ש המחוזי הורה כי שתי ההעברות שבמסגרתן העביר החייב למערערת 35% ממניות החברה בטלות, מכיוון שמדובר בעסקאות שנעשו ברכוש החייב בתקופת מעשה פשיטת הרגל. מכאן הערעור.
- עם הכרזת החייב פושט רגל, קובעת הפקודה כי נכסיו "מוקנים" כולם לנאמן. אומנם ההעברות בוצעו בפועל לפני מועד ההכרזה, אולם "כלל הייחוס לאחר" המעוגן בסעיף 84(א) לפקודה קובע כי הקנייה של נכסי החייב לנאמן חלה כבר ממועד מעשה פשיטת הרגל. לטענת המערערת, גם בהתחשב בכלל הייחוס לא מדובר בענייננו בעסקה שהתבצעה לאחר מעשה פשיטת הרגל, שכן ההתחייבות נוצרה בהסכמים שקדמו למעשה פשיטת הרגל ועל כן כלל הייחוס לאחר לא חל.

- עם זאת, מדובר בהוראה חוזית הנוגעת לקיום חיוב עתידי, שחל לבסוף רק לאחר מתן צו הכינוס. בהתאם להוראות ההסכם בין הצדדים, העברת 5% הנוספים מהון המניות תיכנס לתוקף רק ככל שהתב"ע לא תאושר (תנאי אשר יתגבש באופן סופי רק לאחר הדדליין שנקבע בהסכם – יום 28.7.2018). כלומר, מדובר בחיוב עתידי-מותנה, שמקורו אומנם בהתחייבות מלפני צו הכינוס אך תחולתו לאחריו. חיוב מסוג זה נכנס לגדרו של "חוב בר תביעה" לפי סעיף 71(א) לפקודה.
- לפי סעיף 20(א) לפקודה, הכלל לגבי חוב בר תביעה הוא שלנושה לא נתונה האפשרות להיפרע מן החייב אלא במסגרת הליכי פשיטת הרגל. כך גם בענייננו, כאשר מדובר בהתחייבות על תנאי. לפיכך קבעו השופטים כי לא נפל כל פגם בהכרעת ביהמ"ש המחוזי לבטל את ההעברות הנוספות למערכת ודין הערעור להידחות

